

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่จะกล่าวในบทนี้ เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับ การสอนอ่านและการสอนเขียน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ความหมายของการอ่าน

เมื่อกล่าวถึงความหมายของการอ่าน ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

เคนเนท กูดแมน (Kenneth Goodman, cited in Christina Bratt Paulston 1976 : 158) กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นเกม การเดาทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistic guessing games) ซึ่งในขณะที่อ่าน ผู้อ่านจะเลือกตัวแนะ (cue) ที่ปรากฏในข้อความ เพื่อเดาความหมายของเนื้อความทั้งหมด นอกจากนั้น การอ่านยัง เป็นขบวนการที่ เริ่มต้นด้วยการรับรู้ของสมอง และในขณะที่สมองรับรู้ตัวอักษรนั้น ผู้อ่านต้องมีการคาดการณ์ล่วงหน้า โดยอาศัยพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์ในอดีตของผู้อ่าน

ซัลวา อิบราฮิม (Salwa Ibrahim 1979 : 187-189) กล่าวถึง การอ่านว่าเป็น เป็นการเรียบเรียงข้อมูล ที่ต้องอาศัยความรู้เรื่องศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค นอกจากนั้นผู้อ่านยังต้องมีทักษะในการเดาความคิดและรูปแบบการเรียบเรียงภาษาที่ผู้เขียนพยายามถ่ายทอดไว้ในงานเขียน

ชาร์ลส์ แฮคเกอร์ (Charles Hacker 1980 : 868-869) ได้กล่าวถึงการอ่านว่า การอ่าน คือการเลือกความรู้และประสบการณ์ที่ผู้อ่านสะสมไว้ ให้เหมาะสมกับ เนื้อหาที่กำลังอ่าน เพื่อเป็นส่วนประกอบในการทำความเข้าใจกับ เรื่องที่อ่าน

เอ็ดดี วิลเลียมส์ (Eddie Williams 1986 : 2-3) กล่าวว่า "การอ่านเป็น ขบวนการที่ผู้อ่านมองและทำความเข้าใจในสิ่งที่เขียน ไม่ใช่เพียงการอ่านออกเสียงได้ หรือ การเข้าใจความหมายของทุก ๆ คำ การอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือการอ่านเป็นกลุ่มคำ และเลือกที่จะทำความเข้าใจกับส่วนหนึ่งของเนื้อความ ไม่ใช่เนื้อความทั้งหมด"

ดังนั้น การอ่านจึงเป็นเรื่องของกระบวนการทางความคิดที่สัมพันธ์กับภาษา ผู้อ่านต้องพยายามถอดความหมายของภาษาเขียนโดยการเดา เพื่อเข้าใจถึงความคิด ความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ในภาษาเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นองค์ประกอบด้วย ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ นอกจากจะประกอบด้วยข้อเขียนที่จะอ่านแล้ว ยังต้องประกอบด้วยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านในด้านอื่น ๆ ซึ่งผู้อ่านจะเลือกนำมาประมวลเพื่อทำความเข้าใจในขณะที่อ่าน

องค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

เนื่องจาก การอ่านไม่ใช่เพียงการอ่านตามตัวอักษร แต่เป็นการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน จึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ

ฉัตรสุตา ดวงพลอย (2526 : 8-13) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยให้การอ่านประสพผลสำเร็จว่ามีอยู่ 4 ประการคือ

1. ความรู้ทางภาษา (linguistic knowledge) ในขั้นเริ่มแรก ผู้อ่านจะเริ่มที่การเรียนรู้เสียงให้สัมพันธ์กับตัวอักษร และการเรียนรู้ความหมายของคำแต่ละคำ แต่การอ่านจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้น และเมื่ออ่านเก่งแล้วก็จะสามารถอ่านเอาความหมายได้ ยิ่งผู้อ่านมีความชำนาญในภาษาต่างประเทศมากเท่าใด ก็ยังมีทักษะในการอ่านมากขึ้นเท่านั้น

2. ประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ (schema) ซึ่งรวมไปถึงความรู้และความพร้อมในเนื้อหาที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านด้วย

3. ความสมบูรณ์ในตนเองของเนื้อเรื่อง หรืองานเขียนนั้น ๆ (conceptual or semantic completeness) ความเข้าใจจะเกิดขึ้นได้ยาก ถ้าเรื่องที่อ่านนั้นไม่มีเนื้อความที่สมบูรณ์ในตัวเอง ยกเว้นในกรณีที่ผู้อ่านมีความพร้อมในเนื้อหาที่กำลังอ่าน ซึ่งก็คือ ส่วนหนึ่งของประสบการณ์จากการเรียนรู้

4. ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน (text schema) จากการวิเคราะห์ภาษาในระดับสูงกว่าประโยค (discourse analysis) ทำให้ทราบว่างานเขียนแต่ละชิ้น แต่ละประเภทมีโครงสร้างที่มีลักษณะต่างกัน งานเขียนของแต่ละ

บุคคลยังสะท้อนความ เชื่อตลอดจนวัฒนธรรมของ ผู้เขียนด้วย ดังนั้น ถ้างาน เขียนนั้น เสนอ เรื่องราวที่ต่างไปจากวัฒนธรรมหรือประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านก็จะประสบความสำเร็จได้ยาก เพราะประสบการณ์การเรียนรู้ (schema) ของผู้เขียนและผู้อ่านต่างกัน

อรุณี วิริยะจิตรา (Arunee Wiriyachitra 1984 : 18) ได้เสนอคำแนะนำว่า บางครั้งในการอ่านเนื้อความที่เป็นภาษาอังกฤษ ผู้เรียนมักจะรู้จักคำทุกคำในประโยค แต่ไม่สามารถ เข้าใจความหมายของประโยคได้โดย เฉพาะ เมื่อประโยคนั้นยาวและซับซ้อน ดังนั้น นักเรียนจึงต้องฝึกฝน เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจกับประโยคที่ยาวและซับซ้อนได้ โดยอาศัย องค์ประกอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประโยค โดยการเรียนรู้รูปแบบประโยคต่าง ๆ และวิธีการ แยกประโยคออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อหา กริยาหลัก ประธาน กรรม หรือส่วนขยายที่ประกอบอยู่ใน ประโยคซับซ้อน
2. ความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอน เพื่อเข้าใจความหมายของการใช้ เครื่องหมายวรรคตอนแต่ละชนิดในประโยค
3. ความรู้เรื่องการใช้คำอ้างอิง ซึ่งผู้เขียนต้องการหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำ เช่น คำสรรพนาม
4. ความรู้เรื่องคำที่เป็นสัญญาณ เพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยค เช่น คำแสดงความเป็นเหตุเป็นผล ความตรงข้าม ลำดับ เหตุการณ์

นอกจากนั้น เอ็ดดี้ วิลเลียมส์ (Eddie Williams 1986 : 3-7) ยังได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (knowledge of the writing system) ด้านการสะกดคำและการอ่านออกเสียง ปัญหาหนึ่งของผู้เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ คือ ไม่มีความรู้คำศัพท์มากพอเมื่ออ่านเนื้อความที่เป็นภาษาอังกฤษ
2. ความรู้ในเรื่องภาษา (knowledge of the language) ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้าง และไวยากรณ์ของภาษา ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของผู้เรียนภาษาต่างประเทศคือ ไม่มีความรู้เพียงพอบนเรื่องของภาษาซึ่งทำให้มีความยากลำบากในการอ่านเนื้อความบางเรื่อง

3. ความสามารถในการตีความ (ability to interpret) เนื่องจากการอ่านไม่ใช่การทำความเข้าใจข้อความแต่ละประโยคโดยไม่สัมพันธ์กับประโยคอื่น ผู้อ่านจึงต้องสามารถเข้าใจจุดประสงค์ของข้อความ รู้วิธีการเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกัน และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยค

4. ความรู้รอบตัวทั่วไป (knowledge of the world) ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะของข้อเขียน วัฒนธรรม เหตุการณ์ปัจจุบัน หรือ ความรู้รอบตัวอื่น ๆ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ยิ่งผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์มากเท่าใด ก็จะสามารถเลือกความรู้และประสบการณ์ของตนให้ตรงกับของผู้เขียน เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ เพราะผู้อ่านที่มีประสบการณ์หรือความรู้ต่างไปจากผู้เขียน ย่อมไม่สามารถเข้าใจความคิดความรู้ที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ได้

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน (reason for reading and reading style) เหตุผลในการอ่านของผู้อ่านแต่ละคนย่อมต่างกันไป และเหตุผลหรือความต้องการในการอ่านนี้เองที่จะมีผลต่อการเลือกวิธีการอ่าน ดังนั้นเมื่อต้องการอ่าน จึงต้องทราบว่า อ่านอะไร อ่านทำไม และจะอ่านอย่างไร

จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพดังกล่าวมาแล้ว สำหรับผู้ที่ต้องการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะต้องอาศัยทักษะที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ ความรู้ทางภาษา โดยเฉพาะวิธีการเรียบเรียงคำออกมาเป็นข้อความ เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการ และความรู้ในด้านอื่น โดยเฉพาะประสบการณ์เฉพาะตัว ความรู้รอบตัวด้านต่าง ๆ ความเชื่อ ซึ่งถ้าผู้อ่านและผู้เขียนมีตรงกัน การอ่านก็ยิ่งประสิทธิผลสำเร็จได้มากขึ้น

ความหมายของการเขียน

แซนดรา แมคเคย์ (Sandra McKay 1979 : 73) ได้ให้คำจำกัดความของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นการเลือกถ่ายทอดมวลประสบการณ์อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยที่ประสบการณ์เหล่านั้นอาจจะ เป็นประสบการณ์ตรงที่ได้จากการรับรู้โดยตรงหรือการกระทำด้วยตนเอง หรือประสบการณ์โดยอ้อมซึ่งได้จากการฟังการอ่าน

โรนัลด์ ไวท์ (Ronald White 1980 : 16) สรุปไว้ว่า การเขียนไม่ใช่เป็นเพียง การเรียบเรียงหรือสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้น แต่ต้องมีความถูกต้องทางไวยากรณ์และ สมเหตุสมผล นอกจากนี้ ยังต้องชัดเจน รัดกุม และไม่คลุมเครือ เนื่องจากผู้อ่านไม่ได้ ปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าผู้เขียน ข้อความที่เขียนจึงต้องประกอบด้วย ความถูกต้องของรูปประโยค ความเหมาะสมของรูปประโยคที่เลือกใช้ และความเป็นเอกภาพภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

เฮซ จี วิดโดสัน (H.G. Widdowson 1981 : 118) กล่าวไว้ว่า 'การสื่อสาร โดย การเขียนนั้น มิได้เกิดจากความสามารถในการเรียบเรียงประโยคเท่านั้น แต่เกิดจาก ความสามารถในการใช้ประโยค เพื่อแสดงความหลากหลายของความคิด และการกระทำต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันและในสังคม'

ซูซาน โฮล์ท (Suzanne Holt 1981 : 937) ได้กล่าวถึงการเขียนว่าเป็น กระบวนการหรือวิธีการที่บุคคลถ่ายทอดจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ ต่าง ๆ

จูดิธ แลงเกอร์ (Judith Langer 1982 : 340) กล่าวว่า 'การเขียนเป็นการ ถ่ายทอดและการสื่อสารความคิดภายใน เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยภาษาเขียนแทนที่จะใช้ภาษาพูด'

แอนน์ ไรเมส (Ann Raimes 1983 : 3) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "การเขียน เป็นการสื่อสารโดยอาศัยข้อความที่เขียน โดยผู้รับสารไม่จำเป็นต้องเผชิญหน้าหรือมองเห็น กิริยาท่าทาง ตลอดจนสีหน้าของผู้เขียน"

ดังนั้น การเขียนจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากกระบวนการทางความคิด โดย เกิดจากการที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน ผู้เขียนจึงต้องมีจุดมุ่งหมายก่อนว่าจะ เขียนเกี่ยวกับอะไร ข้อมูลที่จะนำมาเขียนนั้นต้องได้จากการคัดเลือก รวบรวมประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ แล้ว เรียบเรียงจัดลำดับให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ก่อนที่จะถ่ายทอด ออกมาเป็นภาษาเขียน โดยอาศัยความรู้ทางภาษาด้าน สัทศาสตร์ ส่วนวณ และไวยากรณ์ได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถรับรู้สิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องและ ถูกต้องตรงกัน

ความสำคัญของการเขียน

ในการเรียนภาษาเพื่อนำไปใช้สื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น จุดประสงค์ของการเรียนมิใช่เพียงการฟังได้เข้าใจ พูดสื่อความหมายได้ หรืออ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียนได้เท่านั้น แต่ยังคงเขียนเพื่อให้ผู้อื่นอ่านได้เข้าใจอีกด้วย แม้ว่า ความสำคัญของการเขียนจะน้อยกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เนื่องจากเราสามารถเรียนรู้ภาษาได้โดยไม่จำเป็นต้องเรียนการเขียน แต่การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก เป็นภาษาเขียนได้นอกเหนือไปจากภาษาพูด ย่อมก่อให้เกิดผลดีและช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเขียนช่วยให้กิจกรรมในการเรียนการสอนมีลักษณะหลากหลายมากขึ้น และการเขียนยัง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวัดผลการเรียนการสอน เพราะข้อจำกัดในเรื่องเวลา และจำนวนนักเรียนทำให้ไม่สามารถทดสอบนักเรียนได้ด้วยการพูด เท่านั้น (Donn Byrne 1979 : 7) นอกจากนี้ การเขียนยังแสดงถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี เมื่อสื่อความหมายในสิ่งที่ต้องการ เพราะผู้อ่านไม่สามารถอาศัยการแสดงออกทางหน้าตา ท่าทางและน้ำเสียงในการตีความได้ แต่ต้องอาศัยความสามารถในการเรียบเรียงภาษาของผู้เขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจของผู้อ่านประกอบกัน ในด้านการเสริมการเรียนรู้ เซอร์ลี เฮลีย์-เจมส์ (Shirley Haley-James 1982 : 726-727) สรุปว่า การเขียนช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน คือ

1. การเขียนทำให้เกิดการเพ่งเล็งทางความคิด เพราะในการเขียนนั้น ผู้เขียนต้องคิดว่า จะถ่ายทอดอะไร แล้วคิดรวบรวมความรู้และประสบการณ์ในอดีต เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการถ่ายทอด และสิ่งที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม การรวบรวมและการเชื่อมโยงทางความคิดดังกล่าว เป็นกุญแจที่นำไปสู่การเรียนรู้
2. การเขียนช่วยให้ผู้เขียนสามารถพิจารณาตรวจสอบความคิดของเขาอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพราะเมื่อความคิดได้ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนแล้ว เท่านั้น ที่จะทำให้ผู้เขียนได้เห็นความไม่สมบูรณ์และความไม่ต่อเนื่องกันในงานเขียน และพิจารณาทบทวนเรียบเรียงใหม่อีกครั้ง การเขียนจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เขียนสามารถวิเคราะห์ ทบทวน เรียบเรียงความคิดของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
3. การเขียนช่วยให้เกิดความคิดที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากผู้เขียนสามารถทบทวนความคิดของเขาได้จากภาษาเขียนที่ถ่ายทอดออกมา ความพยายามคิดวิเคราะห์

เปรียบเทียบและถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรม จะช่วยให้สามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ

4. การเขียนช่วยถ่ายทอดจินตนาการทางความคิดของผู้เขียน ความคิดบางอย่างเกิดขึ้นด้วยจินตนาการ ซึ่งสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยวิธีหนึ่งคือ การเขียน เช่น ความคิดในเชิง เปรียบ เทียบ (metaphors)

5. การเขียนช่วยให้เกิดความรู้สึกหลาย ๆ ด้าน เพราะการเขียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ดังนั้น ในขณะที่เขียน ผู้เขียนจึงต้องพยายาม เลือกราคำที่ เหมาะสม เขาจะรู้สึกเหมือนกับว่าถ้อยคำภาษาต่าง ๆ หลั่งไหลอยู่ในสมอง และเมื่อถ้อยคำเหล่านั้นปรากฏออกมาบนกระดาษ เขาก็จะสามารถตรวจตราเพื่อปรับปรุงทั้งภาษาและความคิด เพื่อเรียบเรียง ให้มีความหมายถูกต้องยิ่งขึ้น ยิ่งมีการใช้ความรู้สึกมากขึ้นเพียงใด การรวบรวมความคิดให้เข้ามา เกี่ยวพันกับงานเขียนที่กำลังทำอยู่ก็จะยิ่ง เพิ่มขึ้น ซึ่งการรวบรวมความคิดนี้เป็นสิ่งจำเป็น ในการเรียนรู้

6. การเขียนช่วยกระตุ้นให้เกิดการสื่อสาร การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งของการสื่อสารโดยผ่านกาลเวลา และสถานที่ โดยไม่ปรากฏตัวผู้ส่งสาร นอกจากนั้น การเขียนยังเป็นวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ ความต้องการสื่อสารทำให้เกิดการรวบรวมและตรวจสอบความคิด และนำไปสู่การเรียนรู้

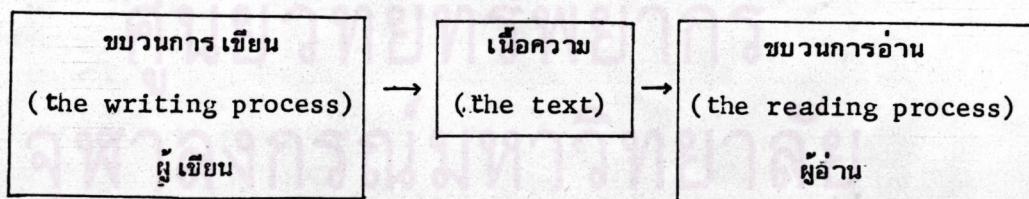
แอนน์ ไรมส์ (Ann Raimes 1983 : 3) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การเขียนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ในลักษณะดังต่อไปนี้ ประการแรก การเขียนช่วยเสริมความรู้ทางด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์ และสำนวนที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วให้เกิดความเข้าใจและสามารถใช้ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ประการที่สอง เมื่อผู้เรียนได้เขียน เขาจะมีโอกาสทดลองใช้ภาษา หลังจากที่ได้เรียนรู้การพูด การอ่านแล้ว และประการที่สาม ในขณะที่ผู้เรียนได้เขียน ความคิดของเขาจะวนเวียนผูกพันอยู่กับภาษาอังกฤษ ความพยายามที่จะถ่ายทอดความคิด และการใช้สำเนา มือและสมองประกอบกัน จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ภาษา ยิ่งได้ฝึกเขียนมากเท่าใด ผู้เรียนก็จะยิ่งได้พบแนวทางใหม่ ๆ ในการถ่ายทอดความคิด การเลือกใช้คำ และการเลือกใช้ประโยค

กล่าวโดยสรุป การเขียนจึงไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นได้รับรู้เท่านั้น แต่การเขียนยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน นอกจากนั้น ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างการเขียนและการคิดอย่างเป็นระบบนี้เอง จะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนเขียนมีคุณค่า และมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นสำหรับการเรียนภาษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนอ่านและการสอนเขียน

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่สัมพันธ์กับความรู้ทางภาษา โดยที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดความหมายของภาษาเขียน โดยมีความรู้ในการใช้ภาษา และการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ และการเขียนก็เป็นกระบวนการทางความคิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดออกมาเป็นภาษาเขียน นอกจากนั้น การเขียนยังมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน การอ่านกับการเขียนจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ไพรดา ดูบิน และ อีลิต ออลชเทน (Fraida Dubin and Elite Olshtain 1980 : 354) ได้กล่าวไว้ว่า "ในการสื่อสารด้วยการพูดนั้น การพูดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้าใจคำพูด เพราะผู้พูด เป็นผู้ใส่รหัสในภาษาและผู้ฟัง เป็นผู้ถอดรหัส" เช่นเดียวกัน ผู้เขียนก็น่าจะมีความสัมพันธ์กับผู้อ่าน แม้ว่าผู้เขียนและผู้อ่านไม่ได้เผชิญหน้ากันในขณะสื่อสารด้วยภาษาเขียนก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ก็ยังคงอยู่ ดังรูปแบบที่แสดงให้เห็นต่อไปนี้

จากรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้เขียนใช้ความรู้ในด้านโครงสร้าง คำที่มีความหมาย คำเชื่อม และ เครื่องช่วยต่าง ๆ เพื่อใส่รหัสให้ข่าวสารด้วยรูปแบบของเนื้อความที่เป็นภาษาเขียน ผู้อ่านก็ต้องใช้ความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้เองในการตีความข่าวสารออกมา

โดโรธี เฮนนิ่งส์ (Dorothy Hennings 1982 : 8) ได้กล่าวว่า "ในการเรียนรู้ เพื่อเรียบเรียงเนื้อความ เป็นงานเขียน ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ผู้เขียน ถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนของเขาออกมาเป็นภาษาเขียน ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนก็จะสะสมความรู้ และประสบการณ์ที่ได้ เพื่อทำความเข้าใจกับ เนื้อความในแบบเดียวกัน เมื่อได้อ่านในครั้งต่อไป"

แซนดรา สโตทสกี (Sandra Stotsky 1982 : 330) ได้กล่าวถึงการสอนเขียน ที่มีส่วนช่วยพัฒนาการอ่านว่า ครูผู้สอนการเขียนจำนวนมากได้รู้มาก่อนแล้วว่าการพัฒนาการเขียน เพิ่มพูนการพัฒนาการอ่านได้ แต่มีครูผู้สอนการอ่านเพียงจำนวนน้อย เท่านั้นที่ เข้าใจถึงความ เป็นไปได้ในสิ่งนี้ การอ่านเป็นทักษะที่แทรกอยู่ภายในการเขียน ผู้เขียนต้องมีประสบการณ์การอ่าน ผ่านข้อเขียนของผู้อื่น ผ่านตัวอย่างการถ่ายทอดความคิดแบบต่าง ๆ มาก่อนแล้ว แล้วนำ ประสบการณ์นั้นมา เป็นประโยชน์ต่อการเขียนของตนเอง

จูดิธ แลงเกอร์ (Judith Langer 1982 : 336-340) กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการอ่าน การคิด การเขียน ว่า หลังจากการอ่านผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ และ ความคิดต่อเนื่องในการต้องการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคน มีแตกต่างกันไป ถ้าให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกออกมาเป็นภาษาเขียน นอกจากจะ ได้พัฒนาทักษะการอ่าน การคิด แล้วยังได้พัฒนาทักษะการเขียนควบคู่กันไปด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนดังกล่าว ที่มีช่วยส่งเสริมกันในการพัฒนา ทักษะทั้งสองด้าน ย่อมยืนยันได้ว่า การเขียนสามารถนำมาพัฒนาการอ่านได้ ดังเช่นที่ โดโรธี แกรนท์ เฮนนิ่งส์ (Dorothy Grant Hennings 1983 : 15) แนะนำว่า วิธีการหนึ่งที่จะ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้โครงสร้างต่าง ๆ ที่เรียบเรียงเป็นรูปแบบการเขียน ก็ด้วยการสอน อย่าง เป็นลำดับต่อเนื่องโดยมีการเขียนเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อให้ผู้เขียนได้ เป็นทั้งผู้สร้าง และผู้ตีความภาษาเขียนนั้น ๆ จนได้พัฒนาความเข้าใจว่า ข่าวสารได้ถูกเรียบเรียงเป็น เนื้อความด้วยภาษาเขียนได้อย่างไร อันจะมีผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อไป

ดังนั้น จึงควรมีการเพิ่มพูนพัฒนาการทางด้านการเขียนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ เป็นทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน และรู้จักนำความรู้ที่ได้ทั้งจากการเขียน การอ่าน มาใช้ให้สัมพันธ์กัน อย่างมีประโยชน์ต่อไปในการเรียนภาษา

การสอนอ่าน

เนื่องจาก การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ยิ่งผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะนี้มากเท่าใดก็จะยิ่งสามารถอ่านได้เร็วและมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งเท่ากับได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตัวเองได้มากขึ้นด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน และได้เรียนรู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง

โดยทั่วไปวิธีการอ่านจะแบ่งออกได้เป็น 4 แบบ ผู้เรียนจะเลือกใช้วิธีใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อเขียนและจุดมุ่งหมายในการอ่าน ฉัตรสุตา ดวงพลอย (2526 : 11-12) ได้กล่าวถึงทักษะการอ่านทั้ง 4 แบบ ดังนี้

1. การอ่านแบบคร่าว ๆ (skimming) เป็นการอ่านแบบผ่านไปอย่างรวดเร็วเพื่อเก็บใจความสำคัญ ๆ ตามจุดมุ่งหมายหรือคำถามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ผู้อ่านต้องรู้จักใช้ชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยให้เป็นประโยชน์ ครูจึงควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักการหาข้อมูลจากสื่อดังกล่าว และแนะนำให้นักเรียนตั้งคำถามไว้ในใจก่อนที่จะเริ่มต้นอ่าน เพื่อเลือกจับใจความตามต้องการ

2. การอ่านแบบต้องการข้อมูลเพียงบางส่วน (scanning) การอ่านแบบนี้ต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าแบบแรก เช่น วัน เวลา สถานที่ ครูต้องช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ตัวแนะ (clue) ให้เป็นประโยชน์ เช่น ตัวเลข ตัวอักษรที่เป็นตัวใหญ่ เครื่องหมายวรรคตอน

3. การอ่านเอารายละเอียด (thorough reading) หรือการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นการอ่านที่ต้องการรายละเอียดมาก เพื่อเข้าใจความหมายทั้งหมดของผู้เขียน ทั้งใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อย เช่น การอ่านตำราเรียน รายงานทางวิชาการ

4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (critical reading) เป็นทักษะการอ่านระดับสูงสุด คือผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนอ่านไปแล้วได้ การฝึกฝน คือการ เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายโต้เถียงกันหลังจากการอ่านข้อเขียนชิ้นใดชิ้นหนึ่งแล้ว โดยใช้เหตุผลและประสบการณ์ของผู้อ่านมาสนับสนุน

การอ่านในขั้นเริ่มต้น มักจะ เป็นแบบคร่าว ๆ และการอ่านแบบต้องการข้อมูลเพียง บางส่วนอาจจะเป็นการอ่านเอารายละเอียดบ้าง แต่มักจะมีเนื้อหาสั้น ๆ

ในการสอนอ่านนั้น ครูผู้สอนมักพบปัญหาว่า ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ครูไม่แน่ใจว่าจะ สอนอย่างไร ดังนั้น ในการสอนครูอาจ เตรียมการสอนเป็นลำดับขั้น โดยแบ่ง เป็น 3 ขั้นตอน ใหญ่ ๆ ดังที่ เอ็ดดี วิลเลียมส์ (Eddie Williams 1986 : 37-40) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน (pre-reading) จุดประสงค์ของขั้นตอนนี้ คือ ประการแรก เพื่อแนะนำและกระตุ้นความสนใจในหัวข้อเรื่อง ประการที่สอง เพื่อชักจูงให้ผู้เรียนสนใจ อยากรเรียนด้วยการให้เหตุผลสำหรับการอ่าน และประการที่สาม เพื่อเตรียมตัวในด้านภาษา ให้แก่ผู้เรียนก่อนจะอ่านเนื้อเรื่อง อย่างไรก็ตาม ในการเริ่มต้นบทเรียนแต่ละครั้ง ครูผู้สอน อาจดำเนินการในขั้นนี้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่จำเป็นต้องครบทั้งหมด เช่น ไม่จำเป็นต้อง เตรียมตัวผู้เรียนในด้านภาษาถ้าคิดว่าผู้เรียนไม่มีปัญหาในด้านนี้ในการอ่านเนื้อความนั้น ๆ แต่ ถ้าจำเป็นต้อง เตรียมตัวในด้านภาษาให้แก่ผู้เรียน ก็ไม่ได้หมายความว่าครูต้องอธิบายคำศัพท์ ทุกคำหรือโครงสร้างประโยคทุกแบบที่คิดว่านักเรียนไม่รู้ ครูควร เลือกอธิบายเพียงบางส่วนของที่คิด ว่าจะ เป็นปัญหาต่อการทำความเข้าใจในเนื้อความ เท่านั้น สำหรับขั้นก่อนการอ่านนี้ครูอาจใช้ รูปภาพ แผนที่ การถามตอบ หรืออื่น ๆ เพื่อช่วยในการสอนด้วย

2. ขั้นการอ่าน (while-reading) ขั้นตอนนี้ เน้นที่ เนื้อเรื่องที่จะอ่านโดยมี จุดมุ่งหมายคือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ โครงสร้างของงานเขียนหรือเนื้อความที่จะอ่าน และ เพื่อช่วยขยาย เนื้อความของเรื่องให้ชัดเจน ในการเตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับขั้นตอนนี้ ครูควร ใช้คำถามต่าง ๆ เป็นเครื่องนำทาง เพื่อเตรียมกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

- หน้าที่ของข้อเขียนนี้คืออะไร
- ข้อเขียนนี้มีการ เรียบ เรียงอย่างไร (การบรรยาย เรื่อง, การอธิบายโดย การยกตัวอย่าง ฯลฯ)
- เนื้อความตอนใดที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ
- อะไรที่ผู้อ่านควรสรุปหรืออนุมานความได้จาก เรื่องที่อ่าน
- ผู้อ่านควรได้เรียนรู้ภาษาในด้านใด
- การอ่านแบบใดที่ควรได้รับการฝึกฝน

3. ชั้นหลังการอ่าน (post-reading) ชั้นตอนนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนความรู้ ความคิดในเรื่องที่ได้อ่านไปแล้ว และให้สามารถเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านเข้ากับความรู้ ความสนใจ หรือความคิดเห็นของผู้เรียนได้ เช่น การแสดงความคิดเห็นว่าชอบหรือไม่ มีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที้นอกเหนือออกไปจากเนื้อเรื่องที่อ่าน กิจกรรมที่ีให้ทำ อาจเป็นการเขียน การแสดงความคิดเห็น การเขียน diagram หรือทุกอย่างรวมกัน

อย่างไรก็ตาม ในการสอนอ่านแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นต้องมีครบทั้ง 3 ชั้นตอนก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน และเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก

นอกเหนือไปจากขั้นตอนการสอนอ่านที่จะช่วยให้ผู้สอนมีแนวทางในการเตรียม การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้ว เจอร์รี จี เกบฮาร์ด (Jerry G. Gebhard 1985 : 16-20) ได้เสนอให้นำทฤษฎีการเรียนรู้มาประกอบการสอนอ่าน โดยเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น โดยเสนอสมมุติฐานที่น่าสนใจดังนี้

1. การฝึกฝนการอ่านสามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะอ่านได้ เพราะยิ่งนักเรียน ใช้เวลาในการอ่านมากเท่าใดก็จะยิ่ง เป็นผู้อ่านที่ดีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่เห็นได้ ชัดเจน แต่ก็ไม่ใช่การง่ายสำหรับครูผู้สอนที่จะทำให้นักเรียนอ่านมากเท่าที่ครูต้องการนอกเวลา เรียน วิธีการหนึ่งที่ช่วยได้ คือ ครูต้องพูดให้น้อยลงและให้เวลานักเรียนอ่านให้มากขึ้นในช่วง ีที่มีการสอนอ่าน นอกจากนั้น ครูอาจใช้วิธีทำเอกสารประกอบการเรียนเพื่ออธิบายคำศัพท์หรือ โครงสร้างยาก ๆ โดยครูไม่ต้องเสียเวลาอธิบาย แต่ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร ในขณะที่อ่าน อีกวิธีหนึ่ง คือ ในขณะที่อ่าน ถ้ามีปัญหาให้นักเรียนถามครูหรือถามเพื่อน เพราะ การได้คำตอบขณะที่พบปัญหาจากการอ่าน จะช่วยให้เข้าใจได้ดีกว่า เนื่องจากคำหรือโครงสร้าง นั้นปรากฏอยู่ในเรื่องี่อ่าน และนักเรียนก็จะให้ความสนใจ เพราะ เป็นปัญหาเฉพาะหน้าจริง ๆ

2. เนื้อเรื่องที่มีความหมายค่อนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนรู้การอ่านได้ เนื้อ เรื่องที่ อยู่ในความสนใจของนักเรียนย่อมมีผลให้การ เรียนประสบผลสำเร็จมากกว่า ครูอาจสอบถาม ความสนใจจากผู้เรียน สิ่งเกิดจากหนังสือที่นักเรียนนำติดตัวมาด้วย หรือให้นักเรียนนำสิ่งที ้ต้องการอ่านมาเอง อีกวิธีหนึ่งคือ จัดมุมการอ่านโดยขอบริจาคหนังสือ เอกสาร จากห้องสมุด ครูผู้สอนท่านอื่น และจากตัวนักเรียนเอง

3. ความซ้ำซ้อนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านได้ ความซ้ำซ้อนนี้คือความซ้ำซ้อนจากการใช้ประโยคหรือคำที่มีความหมายคล้ายกันในข้อความที่อ่าน บางครั้งอาจเป็นคำตรงข้ามหรือการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ครูควรชี้ให้นักเรียนเห็นว่า นักเรียนอาจเดาความหมายของคำหรือประโยคได้จากตัวแฉะต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อความ

4. การเสริมข้อมูลเพิ่มเติมช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านได้ เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนต่างกัน ครูจึงควรให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อให้ นักเรียนอ่านข้อความนั้นด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น

5. การฝึกฝนการอ่านเป็นกลุ่มคำช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านได้ การอ่านเพื่อความเข้าใจไม่ควรเป็นการอ่านแบบคำต่อคำ หรือรู้ความหมายทุกคำ แต่ควรอ่านเป็นกลุ่มคำ เพื่อจับใจความได้ดีขึ้น ครูอาจช่วยเหลือในตอนแรกโดยการแบ่งคำเป็นกลุ่ม ๆ ให้อ่าน ฝึกให้นักเรียนแบ่งคำเป็นกลุ่มเอง จากกลุ่มคำสั้น ๆ แล้วขยายให้ยาวขึ้น อีกวิธีหนึ่งคือ ใช้เนื้อเพลงหรือบทละครสั้น ๆ ช่วยในการฝึกอ่าน

6. การใช้สื่อหลายอย่างประกอบกันช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านได้ เช่น การใช้การฟังผสมกับการเห็น การสัมผัส หรือการดมกลิ่น การใช้รูปภาพ ของจริง เครื่องมือต่าง ๆ การลงมือทำ เหล่านี้ล้วนทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ครูจึงควรพยายามหาสื่อต่าง ๆ มาประกอบในการสอน ทั้งเพื่อให้นักเรียนเข้าใจดีขึ้น และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

7. นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีถ้าบรรยากาศในห้องเรียนเป็นไปอย่างสบายไม่เคร่งเครียด ครูจึงควรเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในขณะที่เรียน ไม่ใช่ผู้ตัดสินว่าใครถูกหรือผิด หรือผู้ควบคุมห้องเรียน การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เป็นกลุ่ม และทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านกันเอง โดยมีครูคอยช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ จะทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียด และเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น

สมมุติฐานดังกล่าว เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนน่าจะได้นำมาพิจารณาและนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อสร้างบรรยากาศในห้องเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

การสอนอ่านโดยการเสริมประสบการณ์การเขียน

เนื่องจาก การอ่านมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเขียน การนำการเขียนมาช่วยเสริม เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจึงน่าจะเป็นไปได้ กิจกรรมการสอนเขียนที่จะเลือกมาเสริมในการสอนอ่านนั้นมีหลายลักษณะ ซึ่งครูต้องมีการพิจารณาว่า ควรเลือกกิจกรรมใด หรือวิธีการใดให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการอ่านที่ต้องการสอน และเนื่องจากปัญหาที่ครูพบมากในการสอนเขียน คือการที่นักเรียนไม่สามารถจะถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างที่ต้องการ เพราะอาจขาดความรู้เรื่องศัพท์และไวยากรณ์ ดังนั้น การสอนเขียนในระยะแรกจึงควรเป็นลักษณะที่มีการแนะให้ (guided writing) โดยใช้รูปภาพ คำถาม ตาราง หรืออื่น ๆ หรือใช้บทเรียนที่เป็นลักษณะของการวางกรอบให้เขียน (controlled writing) เช่น การเติมคำในช่องว่าง การเรียบเรียงประโยคตามลำดับ เหตุการณ์ การเขียนข้อความใหม่อีกครั้งตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งการเขียนทั้ง 2 ลักษณะนี้ จะสามารถเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดและมีแนวทางที่จะเขียนได้ (Ronald White 1980 : 17)

กิจกรรมที่ใช้ในการสอนเขียน มีหลายลักษณะที่จะนำมาดัดแปลงใช้กับบทเรียนได้ดังนี้

1. การเขียนตามคำบอก (dictation) เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว และใช้วัดความสามารถในด้านการสะกดคำ คำศัพท์ เครื่องหมายวรรคตอน ทักษะการฟัง รวมทั้งการเขียนด้วย วิธีการหนึ่งคือให้นักเรียนเติมคำในช่องว่าง หลังจากฟังครูอ่านข้อความที่สมบูรณ์ 1-2 ครั้ง อีกวิธีหนึ่งคือการใช้การเขียนตามคำบอกประกอบกับการเขียนความเรียง (dicto-comp) โดยครูอ่านข้อความให้นักเรียนฟังโดยตลอด 2-3 ครั้ง นักเรียนฟังแล้วพยายามจดบันทึกข้อความที่ได้ยินด้วยภาษาของตนเอง แต่ให้มีความหมายใกล้เคียงกับข้อความที่ได้ยินให้มากที่สุด ด้วยวิธีนี้จะทำให้นักเรียนสนใจความหมายของข้อความมากกว่าคำเดี่ยว ๆ หรือรูปประโยค หลังจากนั้น แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยให้แต่ละคนนำข้อมูลมารวมกันเพื่อสรุปเป็นเรื่อง ครูอ่านเรื่องทั้งหมดให้ฟังอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนทบทวนแก้ไข แล้วให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนกันอ่าน หรือครูอ่านเขียนข้อความทั้งหมดบนกระดานเพื่อเปรียบเทียบ (Ann Raimes 1983 : 77)

2. การใช้รูปภาพในการสอน รูปภาพ ไม่ว่าจะเป็นภาพวาด ภาพถ่าย การ์ตูน ภาพโฆษณา ตาราง แผนภูมิ แผนที่ หรืออื่น ๆ จัด เป็นอุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการสอนเขียนเป็นอย่างดี เพราะรูปภาพช่วยให้นักเรียนเลือกใช้ประสมการณ์ภายในขอบเขตของเรื่องเดียวกัน เนื่องจากทุกคนจะยึดสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในรูปภาพเป็นหลักเหมือนกัน การใช้ศัพท์ สำนวน โครงสร้างประโยค ก็จะเป็นไปในทำนองเดียวกัน รูปภาพยังเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะมีลักษณะ เป็นรูปธรรมที่ง่ายต่อการเข้าใจและสร้างจินตนาการตามวิธีการนั้น ครูอาจแบ่งกลุ่มให้นักเรียนดูรูป แล้วตอบคำถาม เขียนสรุปโดยใช้ศัพท์ที่กำหนด แล้วเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่ม หรือให้นักเรียนดูตัวอย่างการเขียน สิ่งเกิดการใช้ภาษา แล้วเขียนตามสถานการณ์ที่สมมุติให้ (Ann Raimés 1983 : 35-36)

3. การเขียนตามกรอบหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้ (controlled writing) แบบฝึกหัดลักษณะนี้จะ เป็นข้อความสั้น ๆ นักเรียนเพียงแต่เขียนข้อความนั้นใหม่ตามคำสั่ง เช่น เปลี่ยนคำนามจาก เอกพจน์เป็นพหูพจน์ เปลี่ยนปัจจุบันกาล เป็นอดีตกาล เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทบทวนเกี่ยวกับไวยากรณ์ การใช้คำ และโครงสร้างประโยค (Ann Raimés 1983 : 98-99)

4. การเขียนสรุปความ (precis writing) การเขียนลักษณะนี้ต้องอาศัยการอ่านเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจก่อนจึงจะ เขียนสรุปเรื่องได้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการสร้างประโยคโดยครูผู้สอนอาจกำหนดวงคำศัพท์ให้ ให้รูปแบบประโยคที่จะนำไปใช้ได้ หรือให้คำถามนำ การเขียนสรุปเป็นการจำกัดความยาวของเรื่องให้สั้นลง ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องใช้ความคิดในการสรุปทั้งภาษาและความคิด (Sandra Stotsky 1982 : 335)

5. การฝึก เชื่อมประโยค (sentence combining) เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรู้ในเรื่องความสัมพันธ์ของคำและความหมายในประโยค จากประโยคที่มีโครงสร้างง่าย ๆ ไปสู่ประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อนมากขึ้น (Sandra Stotsky 1982 : 337)

6. การฝึกเขียนประโยคโดยใช้รูปแบบประโยคที่กำหนดให้ (sentence pattern practice) วิธีการคือ ครูให้ประโยคที่มีรูปแบบง่าย ๆ แล้วสอนวิธีการขยายใจความแต่ละส่วนของประโยคให้ยาวขึ้น หรือตัดให้สั้นลง เช่นการใช้อนุประโยคหรือวลีขยายใจความ การลดรูปประโยค เป็นอนุประโยค วลี หรือคำ การสลับที่ของคำบางคำ การใช้คำใหม่แทนคำว่า เหล่านี้ จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ประโยคในรูปแบบต่าง ๆ ได้มากขึ้น (Sandra Stotsky 1982 : 338)

7. การเรียงลำดับประโยคตาม เหตุการณ์ (reordering) โดยครูให้ประโยคต่าง ๆ ที่ไม่เรียงลำดับ เหตุการณ์ ประโยค เหล่านี้ช่วยให้นักเรียน เห็นเค้าโครง เรื่องได้ แล้วให้นักเรียน เรียง เรียงลำดับประโยคใหม่ให้ได้ใจความ เขียนเป็นข้อความที่สัมพันธ์กันโดยใช้ คำเชื่อมข้อความ

8. การเขียน เต็มคำโดยให้ได้ใจความสมบูรณ์ โดยใช้ความรู้ เรื่องรูปแบบประโยค คำศัพท์ คำเชื่อม ที่เคยเรียนมาแล้ว หรือครูอาจกำหนดคำให้ เต็ม

9. การเขียน เรียงความจากตัวเรื่อง และคำถามที่กำหนดให้ โดยอาศัยการตอบ คำถาม และการ เชื่อมประโยค เข้าด้วยกัน นักเรียนจะได้ฝึกการ เขียนข้อความสั้น ๆ เพียงไม่กี่ประโยค

กิจกรรมการ เขียนในลักษณะต่าง ๆ ข้างต้น ล้วนมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะ ในการใช้ภาษาทั้งศัพท์และ โครงสร้าง เพื่อถ่ายทอดความคิด ซึ่งจะมีผลต่อการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ ในการอ่าน อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างกิจกรรมการสอน เขียน เหล่านี้ เป็น เพียงส่วนหนึ่งที่อาจช่วย เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนในการนำไปดัดแปลงใช้ในการ เรียนการสอน แต่สิ่งหนึ่งที่ครูควรตระหนัก คือสภาพการ เรียนการสอนที่ครูกำลัง เผชิญ โดยเฉพาะความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ก็ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การ เรียนการสอนดำเนิน ไปสู่ เป้าหมาย

การประเมินผลการอ่าน

การประเมินผลการอ่าน เป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญในขบวนการ เรียนการสอน เพราะ การประเมินผลจะช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านหลังการ เรียนการสอนเพิ่มขึ้น มากน้อยเพียงใด เจ บี ฮีตัน (J.B.Heaton 1979 : 103-125) ได้เสนอวิธีการทดสอบ ความ เข้าใจในการอ่าน ไว้ดังนี้

1. ข้อสอบแบบจับคู่ (matching tests) แบ่งเป็น 3 แบบ คือ

1.1 จับคู่คำ (word matching) เป็นการจับคู่คำที่กำหนดให้กับคำที่เป็น ตัวเลือก โดยอาจให้จับคู่คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือจับคู่คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

1.2 จับคู่ประโยค (sentence matching) เป็นการจับคู่ประโยคที่มีใจความ

สัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ประโยคที่มีใจความสมบูรณ์

1.3 จับคู่ประโยคกับรูปภาพ (sentence and pictures matching)

เป็นการจับคู่ระหว่างประโยคกับรูปภาพที่มีเรื่องตรงกัน โดยอาจให้รูปภาพกับประโยคมีจำนวนเท่ากัน แล้วจับคู่ว่ารูปภาพใดควรตรงกับประโยคใด

การตรวจให้คะแนนข้อสอบแบบจับคู่ ถ้านักเรียนสามารถจับคู่ได้ถูกต้องได้

1 คะแนน จับคู่ผิดไม่ได้คะแนน

2. ข้อสอบแบบ ถูก-ผิด (true-false tests) การทดสอบแบบนี้ ครูผู้สอน

ออกข้อสอบและตรวจให้คะแนนได้สะดวกและรวดเร็ว แต่มีข้อเสีย 2 ประการคือ ประการแรก ส่งเสริมให้นักเรียน เขาโดยไม่รู้จักจริง เพราะนักเรียนมีโอกาสเขาได้ถูกต้องถึง 50% เนื่องจากคำตอบที่ให้เลือกมีเพียงถูกหรือผิด ประการที่สอง การจำแนกคนเก่งและอ่อน อาจมีข้อผิดพลาดได้ เพราะนักเรียนมีโอกาสเขาได้ถึง 50% การแก้ไข อาจทำได้โดย กำหนดว่า ในการให้คะแนน คำตอบที่ถูกต้องได้ 1 คะแนน คำตอบที่ผิดหัก 1 คะแนน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ให้นักเรียนเขา ถ้าไม่รู้จักจริงก็ควรปล่อยให้ว่างไว้จะได้ไม่ถูกหักคะแนน

3. ข้อสอบแบบให้เลือกตอบ (multiple-choice items) โดยกำหนดข้อความ

ให้อ่าน แล้วมีคำถามวัดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และให้ตัวเลือกตอบมาประมาณ 4-5 ตัว เลือก

การตรวจให้คะแนน ถ้าเลือกได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน เลือกผิดไม่ได้คะแนน

4. ข้อสอบแบบเติมคำ (completion items) มี 2 แบบ คือ

4.1 เติมคำลงในช่องว่างของข้อความ โดยข้อความนั้นมี เนื้อเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่องที่อ่านไปแล้ว ให้เลือกคำจากเนื้อเรื่องที่อ่านแล้วหรือจากคำที่กำหนดให้มาเติมในช่องว่างให้ได้ความสมบูรณ์

4.2 เติมคำลงในช่องว่างของเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยในเนื้อเรื่องที่ให้อ่านจะเว้นช่องว่างให้เติมคำ ตามใจชอบของผู้ออกข้อสอบ ซึ่งอาจทำได้ 3 แบบ คือ

4.2.1 เว้นคำโดยไม่บอกให้รู้ว่าคำนั้นมีกี่ตัวอักษร

4.2.2 เว้นคำโดยกำหนดตัวอักษรตัวแรกของคำที่เติมให้ พร้อมทั้งมี

ขีด (dash) บอกจำนวนตัวอักษรที่เหลือของคำ

4.2.3 เว้นคำ แล้วให้เลือกคำจากตัวเลือกที่กำหนดให้ โดย 1 คำ

อาจมีตัวเลือก 4-5 ตัวเลือก (multiple choices) หรือเว้นคำแล้วให้เลือกจากคำที่กำหนดให้ โดยคำที่กำหนดให้มีจำนวนเท่ากับ หรือมากกว่าช่องว่างที่ให้เติม

การตรวจให้คะแนน ถ้าเติมหรือเลือกคำได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน ถ้าเติมผิดไม่ได้คะแนน

5. ข้อสอบแบบโคลซ (cloze procedure) เป็นการนำเนื้อเรื่องที่ครูได้คัดเลือกแล้วว่าเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถทางภาษาและประสบการณ์ของนักเรียน มาตัดคำออกเป็นช่อง ๆ อย่างมีระบบ โดยผู้ออกข้อสอบไม่สามารถเว้นคำได้ตามใจชอบอย่างในข้อสอบแบบเติมคำ การเว้นคำอาจเว้นได้ตั้งแต่ทุก ๆ 5 คำไปจนถึงทุก ๆ 10 คำ แต่ที่นิยมใช้กันมากคือ ทุก 5-7 คำ และมักจะไม่เว้นคำในประโยคแรกและประโยคสุดท้าย ส่วนคำที่ให้เติม อาจไม่กำหนด หรือกำหนดให้ก็ได้

การตรวจให้คะแนนมี 2 วิธี คือ

ก. ให้คะแนนเฉพาะคำที่ถูกต้องและเป็นคำเดียวกับคำที่ตัดออกไป (exact word)

ข. ให้คะแนนคำทุกคำที่สามารถยอมรับได้ว่าเหมาะสม (acceptable word) สามารถเข้ากันได้กับใจความของเรื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

การนำการสอน เขียนมาเสริมในการสอนอ่าน เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านนั้น ยังไม่มีการนำมาทดลองใช้ในประเทศไทย แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียน ดังนี้

ดาวรัตน์ ว่องวิทย์การ (2515 : 36-44) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางทักษะรับสารกับความสามารถทางทักษะส่งสาร ของนิสิตชั้นปีที่ 3 วิชาเอกภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรและปทุมวัน จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กับทักษะการอ่าน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ -.552

กุสุมา มนะสุนทร (2518 : 78-80) ได้ทำการศึกษาระดับความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่หนึ่ง จากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 200 คน เป็นชาย 90 คน หญิง 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามการอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน และมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .01

ณัฐภูมิ ณ ปิ่น (2521 : 41-44) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน และความสามารถในการเขียน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูงปีที่หนึ่ง วิชาเอกภาษาอังกฤษ ในระดับวิทยาลัยครูภาคกลาง จำนวน 101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความสามารถในการอ่านและการเขียน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนจากการทดสอบการอ่านมีความสัมพันธ์กับคะแนนจากการทดสอบการเขียน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภพร สุขชื่น (2529 : 44-45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษในด้านทักษะรับสารกับทักษะส่งสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแผนการสอนทักษะทางภาษาทั้งสี่ จำนวน 40 แผน และแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า ทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กับทักษะการอ่านในทางบวก หมายความว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียน มีดังนี้

แมรี ลินน์ มิดเจท แคมพ์เบล (Mary Lyn Midget Campbell 1977 : 5655-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเขียนกับการอ่าน ของนักศึกษานั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน ในมหาวิทยาลัยดัลลาร์ด (Dallard University) เมืองนิวออลีนส์ (New Orleans) รัฐลุยเซียนา (Louisiana) ผลการวิจัย พบว่า คะแนนจากแบบสอบถามการอ่านมีความสัมพันธ์กับคะแนนจากการทดสอบการเขียนในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถในการอ่าน

การเขียน เกี่ยวกับการ เรียบ เรียงรูปประโยค และกลไกในการ เขียน มีความสัมพันธ์กับทักษะ การอ่าน

เฟรดดี ลาวาลโทมัส (Freddy Laval Thomas 1977 : 6320-A) ได้ทำ การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านกับทักษะการ เขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 405 คน ในมหาวิทยาลัย เซาท์แคโรไลนา (South Carolina University) ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการ เขียนในระดับค่า $(r_{xy} = .128)$

เดวิด วิลเลียม แมท (David William Maat 1977 : 4631-A) ได้ทำการ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ เข้าใจในการอ่านกับการ เขียนร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 400 คน ในโรงเรียนมอนเตอเรีย (Monterey High school) เมืองมอน เทอเรีย รัฐแคลิฟอร์เนีย (California) โดยกำหนดให้กลุ่มทดลอง เรียนโดย เน้นการอ่าน เพื่อความ เข้าใจ และกลุ่มควบคุม เรียนโดย เน้นการ เขียนมีการอ่าน เพื่อความ เข้าใจบ้าง เล็กน้อย ทั้งสองกลุ่ม เรียนโดยยึด เนื้อหาจากแบบ เรียนเล่ม เดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า การอ่าน เพื่อความ เข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับการ เขียน

คาร์เมน คอลลินส์ (Carmen Collins, cited in Sandra Stotsky 1982 : 339) ได้ทำการทดลองกับนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ในปี ค.ศ. 1979 พบว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้ฝึกการ เขียนถ่ายทอดความคิดไปพร้อม ๆ กับการอ่าน มีความสามารถในการอ่าน เพื่อความ เข้าใจ เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ฝึกการ เขียนอย่างมี นัยสำคัญ

ไอรีน แกสกินส์ (Irene Gaskines 1982 : 854-861) ได้ทดลองนำการ เขียน ไปพัฒนาการอ่านของเด็กอ่อน เพราะเชื่อว่า เด็กที่อ่อนการอ่านมักจะอ่อนใน เรื่องการ เขียนด้วย โดยใช้วิธีการสอนที่เรียกว่า A Process Approach คือให้นักเรียนหาหัวข้อ เรื่องที่ตนสนใจ มีความรู้และประสบการณ์ ขึ้นต่อไป คือ ให้นักเรียน เขียนสิ่งที่ เขาารู้ออกมาให้ได้มากที่สุด โดยมีครู เป็นผู้ช่วยแนะนำและให้กำลังใจ ถ้าข้อมูลที่มีอยู่ไม่ เพียงพอก็ให้มีการค้นคว้า เพิ่ม เติมได้ หลังจาก การเขียน ให้นักเรียนได้ช่วยกันประ เมิ่งงาน เขียน โดยการแลกเปลี่ยนข้อ เขียน หรือแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น จากการใช้วิธีการดังกล่าว พบว่า นักเรียนได้พัฒนาทั้งทักษะในการ เขียนและการอ่าน ไปพร้อมกัน

คริสติน เค ฮอลล์ (Christine K.Hall 1984 : 1937-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลการสอนโดยใช้กิจกรรมการเขียนและบทบาทสมมติที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาจำนวน 66 คน ในมหาวิทยาลัยหลุยส์วิลล์ (Louisville) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเขียนมีผลสมฤทธิ์ในการอ่านดีกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยใช้กิจกรรมการเขียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอฟ เฮย์ส (F.Heys, cited in Stephen D.Krashen 1984 : 6) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอน 2 แบบ คือ การสอนแบบเน้นทักษะการอ่านและการสอนแบบเน้นทักษะการเขียน ของนักเรียนระดับ 9-12 โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยเน้นทักษะการอ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนโดยเน้นทักษะการเขียน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยเน้นทักษะการอ่านสามารถเขียนได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเรียนโดยเน้นทักษะการเขียน

จูเลีย วิลเลียมส์ (Julia Williams 1988 : 7-8) ได้กล่าวอ้างถึง การทดลองของ สแพค (Spack) ในปีค.ศ.1985 ที่เรียกว่า วิธีการเขียนก่อนอ่าน (Write-Before-You-Read) ซึ่งนำไปใช้กับนักศึกษาระดับวิทยาลัยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ วิธีการก็คือ ในการเตรียมตัวเพื่ออ่านเรื่องที่กำหนดให้ นั้น ให้ผู้เรียน เขียน เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องที่จะได้อ่าน โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ใช้เวลาในการเขียนประมาณ 10-15 นาที โดยเน้นประสบการณ์ของผู้เรียนมากกว่าความถูกต้องของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นมีการอภิปรายร่วมกันในระหว่างผู้เรียนก่อนที่จะอ่านเรื่องที่กำหนดให้ วิธีการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
คณาจารย์มหาวิทยาลัย